

1. UVOD

U najranijem djetinjstvu i predškolskoj dobi kretanje i stalna tjelesna aktivnost najprepoznatljivija su obilježja svakog zdravog djeteta. Bilo da je dijete u vrtiću ili kod kuće ono je po prirodi potaknuto i od starijih poticano na kretanje. U vrtićima je uobičajeno da se kroz igru i zabavu djeca animiraju na kretanje a redovni programi obogaćeni su i sportskim sadržajima. Pored razvoja fizičkih sposobnosti i psihičke dobrobiti to sve značajno utječe na svijest djeteta o ulozi i značaju svakodnevnog vježbanja na sadašnji ali i kasniji zdrav i produktivan život.

Nažalost prelaskom u školu sve se drastično mijenja. Mališani bivaju prisiljeni najprije na nekoliko, a potom i puno više, sati mirnog sjedenja u školskim klupama. Stalno se povećavaju programi i gradivo većine predmeta i djeca svoje sve veće obaveze prenose na svoje slobodno vrijeme tako da čak oko 75 % svojeg slobodnog vremena troše na učenje, instrukcije ili druge djelatnosti statičkog tipa. Brojne analize pokazuju da su djeca i mladež doslovno ugroženi uslijed sve većeg ograničavanja kretanja – vježbanja. To se naročito očituje padom motoričkih i funkcionalnih sposobnosti, nedovoljnom i neadekvatnom razvoju mnogih drugih osobina, ugroženom zdravlju i neefikasnom odgoju. Broj zdravstvenih poremećaja kod djece raste pa ne čudi podatak da svako treće dijete ima ili deformitet kralježnice ili deformitet stopala.

Provođenje obavezne nastave tjelesnog odgoja nije dostatno za rješavanje navedenih problema i to iz razloga što je njena uspješnost i efikasnost ograničena mnogobrojnim čimbenicima od kojih su najznačajniji:

- mali broj sati u programu (svega 2 sata tjedno – isto kao i prije 100 godina)
- nedostatak primjerenih uvjeta rada, od raspoloživog prostora do potrebnih objekata i opreme
- preveliki razredi i prevelik broj djece po jednom nastavniku
- zajednička nastava za dječake i djevojčice

Zaključno, obavezna nastava tjelesnog odgoja, toliko presudna za zdravlje, socijalizaciju i cjelokupni razvoj djeteta a prema mnogim teorijama i za prevenciju devijantnog ponašanja daleko je od idealne. Oni koji po kabinetima propisuju programe ili ne znaju ili ignoriraju stanje na terenu. U nižim razredima osnovne škole nastava tjelesnog odgoja je krajnje zanemarena i prepuštena dobroj volji učitelja razredne nastave koji mora izmišljati načine i prilike za tjelovježbene aktivnosti. Motiviranost učenika za nastavu tjelesnog odgoja je vrlo slaba a kod učenika viših razreda osnovne škole a pogotovo učenika srednjih škola gotovo da i ne postoji. Sve je prepušteno osobnom trudu pojedinaca a kad nešto ovisi o dobroj volji nije ni čudno da ne funkcionira.

Izlaz iz takve, skoro katastrofalne situacije, svi pokušavaju pronaći u slobodnom vremenu i vannastavnim sportskim aktivnostima učenika. Tako je i Zakon o sportu uveo obavezu osnivanja sportskih učeničkih klubova na svim školama pa se prije 10 – 12 godina, uz veliku pompu, krenulo u njihovo osnivanje (zapravo se pokušalo oživjeti nekadašnja sportska školska društva). Sportaši i sportski djelatnici su također pozdravili osnivanje sportskih učeničkih klubova misleći da će se konačno ostvariti cilj da se temelji sporta postave tamo gdje im je jedino i mjesto – u škole.

Nažalost ta se, vjerojatno dobra, namjera nije ostvarila. Rad sportskih učeničkih klubova u većini škola nije saživio i ni približno se ne ispunjava želja da on postane temelj cjelokupnog sporta. Razlozi za to jesu:

- niti zakonom a niti u praksi nisu stvoreni materijalni (financijski) uvjeti za rad sportskih učeničkih klubova
- nemogućnost adekvatnog stimuliranja nastavnika tjelesnog odgoja ili vanjskog suradnika koji će raditi u sportskom učeničkom klubu
- sportski sadržaji, ponuđeni djeci u okviru sportskog učeničkog kluba, nisu dovoljno atraktivni (vrlo mali broj natjecanja, prednost imaju nadarena djeca) da djecu privuku i zadrže u sportu
- opremljenost i standard održavanja školskih sportskih objekata su na vrlo niskoj razini a ponekad čak dostižu razinu neupotrebljivosti

2. STANJE ŠKOLSKOG SPORTA U ISTRI

Što je to školski sport?

Pogrešno je razmišljanje da redovna nastava tjelesnog odgoja predstavlja školski sport.

Redovna tjelovježba u školi ima zadatak provoditi program koji će učenicima omogućiti stjecanje «tjelesne pismenosti» i osnovnih sposobnosti a time i zadovoljstvo bavljenja sportom.

Također je pogrešno razmišljanje da školski sport može predstavljati učenikovo bavljenje sportom u okviru sportskog kluba (udruga građana). Takvo bavljenje sportom namijenjeno je darovitima i selekcioniranima.

Školski sport jesu izvan nastavne sportske aktivnosti učenika odnosno njihove sportske aktivnosti u slobodno vrijeme a provode se kroz sportske učeničke klubove. Ovako postavljen školski sport namijenjen je svima a ne samo darovitima.

2.1. OPĆI DIO

Sportu je najzanimljiviji dio školskog sporta onaj koji se odvija u osnovnim školama. Stoga se i ovaj snimak stanja odnosi samo na taj segment.

Snimak stanja je napravljen na ukupno 46 osnovnih škola te još 62 područne škole. Odmah treba napomenuti da se u područnim školama uglavnom provodi nastava od 1. – 4. razreda osim u 12 područnih škola gdje se provodi nastava za sve razrede.

Osnivačka prava odnosno obaveze nad snimljenim osnovnim školama imaju:

- Istarska županija	=	24 škole
- Grad Pula	=	10 škola
- Grad Poreč	=	3 škole
- Grad Rovinj	=	3 škole
- Grad Umag	=	2 škole
- Grad Labin	=	2 škole
- Grad Pazin	=	1 škola
- Privatna škola	=	1 škola

Broj učenika po pojedinim razredima prikazan je u donjoj tabeli i odnosi se na školsku godinu 2006 / 2007:

Osnivačka prava	Razredi								Ukupno
	1	2	3	4	5	6	7	8	
Istarska županija	518	623	550	567	603	576	596	570	4.603
Grada Pula	541	549	559	600	648	614	586	589	4.686
Grada Poreč	175	167	189	199	171	209	170	204	1.484
Grad Rovinj	108	125	130	144	135	152	132	142	1.068
Grad Umag	118	110	114	116	128	135	141	112	974
Grad Labin	115	105	127	110	127	106	84	136	910
Grad Pazin	163	191	197	207	193	218	228	190	1.587
Privatna škola	2	3	4	5	5	6	5	8	38
Ukupno	1740	1873	1870	1948	2010	2016	1942	1951	15350

2.2. ŠKOLSKI SPORTSKI OBJEKTI

Snimkom stanja sportskih objekta pri osnovnim školama dolazi se do podatka da 12 osnovnih škola u Istri nema nikakvu sportsku dvoranu. Uglavnom su to osnovne škole koje imaju manje od 100 učenika osim osnovne škole «G. Martinuzzi» u Puli (izgradnja dvorane je u pripremi) te osnovne škole Medulin.

Struktura postojećih dvorana je prikazana u slijedećoj tabeli:

Osnivačka Prava		Veličina objekta				Ukupno
		1	2	3	4	
Istarska Županija	Matična škola	3	1	7	3	14
	Područna škola	-	1	1	-	2

Grad Pula	Matična škola	2	1	5	1	9
	Područna škola	-	-	-	-	-
Grad Poreč	Matična škola	-	-	1	1	2
	Područna škola	-	-	-	-	-
Grad Rovinj	Matična škola	-	-	1	1	2
	Područna škola	-	-	1	-	1
Grad Umag	Matična škola	-	1	-	1	2
	Područna škola	-	-	-	-	-
Grad Labin	Matična škola	-	-	2	-	2
	Područna škola	-	-	-	-	-
Grad Pazin	Matična škola	-	-	1	-	1
	Područna škola	1	1	1	-	3
Privatna Škola	Matična škola	-	-	-	-	-
	Područna škola	-	-	-	-	-
Ukupno		6	5	20	7	38

Brojčane oznake u tabeli za veličinu predstavljaju slijedeće:

1. Dvorana do 100 m² – zadovoljava samo potrebe opće tjelovježbe i to za manje grupe
2. Dvorana do 200 m² – zadovoljava potrebe opće tjelovježbe za veće grupe , potrebe borilačkih sportova i stolnog tenisa
3. Dvorana za košarku i odbojku – zadovoljava potrebe svakog dvoranskog oblika sportskog rada osim rukometa i malog nogometa
4. Dvorana za rukomet – zadovoljava potrebe svakog dvoranskog oblika sportskog rada

Iz tabele je vidljivo da je čak 11 dvorana površinom manje od 200 m² (uglavnom su to preuređene učionice ili neki drugi prostor) i limitirajući su faktor ,barem svojom veličinom , nekom ozbiljnijem radu i sportskom vježbanju. Pored toga te su dvorane u pravilu vrlo loše ili nikako opremljene. Ostale veće dvorane (27) su uglavnom zadovoljavajuće opremljene a i njihovo održavanje je solidno te mogu predstavljati jako dobru osnovu za provođenje nastave tjelesnog odgoja , program rada sportskih škola te rad sportskog učeničkog kluba. Ipak treba naglasiti da je prosječna starost većine dvorana iznad 25 godina i da je njihova zajednička karakteristika konceptijska zastarjelost energetskih , električnih i strojarskih pogona (rasvjeta , grijanje , ventilacija , kondicioniranje zraka i sl.) , kao i građevne strukture što pored loše funkcionalnosti bitno utječe na skupoću održavanja , nepotrebne energetske gubitke i pretjerano zagađenje zraka. Novije dvorane (10) imaju mogućnosti unutarnjeg pregrađivanja tako da istovremeno u njima mogu raditi dvije ili čak tri grupe.

Iskorištenje školskih sportskih dvorana je u pravilu vrlo veliko (12 do 15 sati dnevno) jer se osim za provođenje tjelesne nastave (7 do 8 sati) dvorana koristi za izvan nastavne sportske aktivnosti (1 do 2 sata) , treninge sportskih klubova (2 do 3 sata) te za rad rekreativnih grupa (1 do 2 sata).

Uglavnom sve osnovne škole u Istri , čak i područne škole , imaju svoja vanjska sportska igrališta , raznih veličina i dimenzija ,i obzirom na klimatske uvjete mogli bi predstavljati vrlo dobar temelj za sve oblike tjelovježbe te rad sportskih škola i sportskih učeničkih klubova. Nažalost velika većina njih je skoro u potpunosti neopremljena i kroz cijeli niz godina zapuštena i neodržavana što je ozbiljan limitirajući faktor za bilo koji ozbiljniji rad. Zbog svoje pristupačnosti (vrlo mali broj je kvalitetno ograđen) uglavnom služe kao poligon za izživljavanje neformalnih skupina koje vrlo često ometaju čak i redovnu nastavu tjelesnog odgoja.

Također je nužno konstatirati i slijedeće:

- zakonski akti ili pravilnici u pogledu vlasništva , upravljanja i korištenja školskih objekata ili ne postoje ili su nejasni
- nije zakonski određen minimalni standard opremljenosti i funkcionalnosti školskih sportskih objekata
- nedovoljna ili nikakva suradnja vlasnika odnosno korisnika školskih sportskih objekata (škole) i sportskih zajednica gradova , općina i Istarske županije.

2.3. SPORTSKI UČENIČKI KLUBOVI

2.3.1. OSNOVNI POKAZATELJI

Zakonom o sportu RH propisana je obaveza osnivanja sportskog učeničkog kluba u svim osnovnim školama a osnivači su školski odbori. Vrsta i broj sportova kao i broj članova sportskog učeničkog kluba je ovisan o materijalnim i drugim mogućnostima škole.

U rad sportskih učeničkih klubova uključeno je tek oko 20 % djece. Kod djevojčica je 18 % svih učenica uključeno u rad sportskog učeničkog kluba dok je kod dječaka to 23 %. Gledano po vrsti sporta situacija kod djevojčica je sljedeća:

- odbojka	63 %
- rukomet	16 %
- košarka	6 %
- svi ostali sportovi	15 %

Kod dječaka situacija je sljedeća:

- nogomet	45 %
- košarka	19 %
- rukomet	14 %
- svi ostali sportovi	22 %

Ako su podaci o broju učenika uključenih u rad sportskih učeničkih klubova koliko toliko prihvatljivi to sigurno nije sljedeće:

- slaba učestalost rada - prosječno se trenira tek oko 1,36 školskih sati tjedno što je za bilo kakav ozbiljan posao premalo
- nema kontinuiteta u radu - ne trenira se kontinuirano kroz cijelu školsku godinu već se rad koncentrira samo u vrijeme natjecanja (u proljeće svake godine)
- u radu kluba učestvuju uglavnom stariji učenici (6 do 8 razred) - oni su ti koji donose bolji rezultat dok učenika iz mlađih razreda nema ili su zapostavljeni

2.3.2. STRUČNI RAD

Stručni rad u sportskim učeničkim klubovima povjerava se stručnim voditeljima (trenerima). Struktura sportskih voditelja sportskih učeničkih klubova u Istri je sljedeća:

- nastavnik tjelesnog odgoja u školi	67 %
- drugi djelatnik škole	9 %
- vanjski suradnik	8 %
- trener sportske udruge u gradu ili općini	16 %

Takva struktura je vrlo dobra. Nažalost najveći problem je u tome što je stimulacija (naknada koja voditelju zakonski pripada) vrlo skromna i neredovita a veliki dio voditelja za svoj rad uopće ne prima nikakvu naknadu.

2.3.3. SPORTSKA NATJECANJA

Zakonom je propisana obaveza natjecanja svim sportskim učeničkim klubovima i to na svim razinama od općinske do državne. Godišnje se u okviru Ministarstva prosvjete utvrđuje obim i način natjecanja kao i vrste sportova u kojima će se natjecanja provoditi. Nažalost sva su natjecanja izlučna pa veliki broj učenika prekida sa natjecanjima već nakon jedne utakmice ili natjecanja a kakav takav kontinuitet imaju samo oni najbolji koji stignu do državnog prvenstva.

Baviti se sportom a ne natjecati se je, čak i u okviru sportskog učeničkog kluba, besmisleno. Djeca nemaju motiv za bavljenje sportom jer samo rad i trening nisu dovoljno atraktivni da ih privuku i zadrže u sportskom učeničkom klubu. Djeca se žele natjecati i žele da ta njihova djelatnost bude dostupna javnosti. Stoga se oni nadareni uključuju u rad sportskih klubova koji se natječu tijekom cijele godine a oni manje nadareni jednostavno izgube svaki interes za bavljenje sportom.

Obavezu provođenja natjecanja sportskih učeničkih klubova u Istri ima Savez sportskih učeničkih klubova Istre. Nažalost taj Savez radi vrlo slabo i uglavnom «ad hoc» temeljem obaveza koje im nametne Ministarstvo prosvjete i sporta. Strukovni savezi u Istri također ne iskazuju ni želje

ni volje za poboljšanjem trenutne situacije iako su upravo oni ti koji bi trebali iskazati najveći interes za natjecanjem sportskih učeničkih klubova tijekom cijele školske godine.

Rezultati koje sportski učenički klubovi postižu, pa čak i na državnom nivou, su relativno dobri ali oni nisu plod rada sportskih učeničkih klubova nego su plod nekolicine nadarenih i dobro utreniranih sportaša koji su kvalitetu dostigli velikim radom i odricanjem u okviru sportskih klubova.

2.3.4. FINANCIRANJE

Zakonom o sportu određeno je da se aktivnost sportskih učeničkih klubova financira iz državnog i proračuna jedinica lokalne uprave i samouprave te drugim vanproračunskim izvorima financiranja. Struktura financiranja u Istri izgleda ovako:

- Proračun lokalne uprave i samouprave	65 %
- članarine prikupljene od članova	5 %
- Državni proračun	12 %
- ostali izvori	18 %

Očito da lokalna uprava i samouprava financira rad sportskih učeničkih klubova sa vrlo značajnim postotkom međutim financijski iznosi su vrlo mali i ne omogućavaju ozbiljniji rad. Za danji razvoj školskog sporta nužno će biti da lokalna uprava i samouprava osiguraju znatno veća financijska sredstva nego do sada.

3. PROGRAM RADA

Iz svega naprijed iznesenog očigledno je da, uz postojeće školstvo i sadašnje stanje u školama Istarske županije sport ne može, bez pomoći šire društvene zajednice stvarati svoju bazu u školama. Postojeći školski sport sa svojim školskim programima, svojom organiziranošću i posebno materijalnom osnovom nije u stanju sam opravdati ulogu pretendenta na bazu sporta nego čak doprinosi dojmu da to ne može biti ni u bližoj budućnosti.

Slijedom naprijed utvrđenog činjeničnog stanja a u želji da se to stanje bitno promjeni Savez sportova Istarske županije pokreće inicijativu za utvrđivanje i provođenje **Programa sportskih škola** u cijeloj Istarskoj županiji. Program je jedinstven za cijelu županiju, namijenjen je osnovnim školama a njegova provedba bi krenula od školske godine 2007 / 2008. Program sportskih škola je besplatan za sve polaznike a djeca se u program uključuju dobrovoljno. Program će se odvijati na dvije razine i to kao opća (univerzalna) sportska škola i usmjerena sportska škola.

3.1. CILJEVI PROGRAMA

Cilj programa sportskih škola je da se svoj zainteresiranoj djeci (ne samo darovitima ili izabranima) omogući kvalitetno i stručno vođena tjeđovježba i trening i to kontinuirano tijekom cijele školske godine i izvan obavezne nastave tjelesnog odgoja. Cilj programa je i motiviranje i poticanje djece za tjeđovježbu, odnosno za sport, kako bi na taj način započeli kontinuitet tjelesnog vježbanja koje će kasnije nastaviti kroz cijeli život.

Ovaj program je posebno namijenjen djeci koja nisu uključena u organizirano tjelesno vježbanje kroz sportske klubove pa im je škola jedina prilika da sustavnim i planskim aktivnostima razvijaju svoje sposobnosti. Realizacijom ovog programa djeca dobivaju dodatno još 2 – 3 sata tjelesne aktivnosti tjedno što uz redovnu nastavu tjelesnog odgoja predstavlja dobru podlogu da se, uz stručno vođenje i kontrdu, značajno utječe na karakteristike djece i mladih.

3.2. OPĆA (UNIVERZALNA) SPORTSKA ŠKOLA

Program opće sportske škole namijenjen je učenicima od prvog do trećeg razreda a provodi se dva puta tjedno po sat vremena kroz univerzalnu sportsku tjeđovježbu. Ovakav vid tjeđovježbe omogućuje djeci višestrani psihosomatski razvoj s posebnim naglašavanjem razvoja koordinacijskih sposobnosti (kao temeljne sposobnosti) na koje se nadograđuju ostale sposobnosti (brzina, snaga, ravnoteža, agilnost, preciznost itd.) i motoričkog učenja tijekom prilagođavanja na različite sportske forme.

Mnogi misle da će djeca svoju motoriku razviti sama od sebe međutim široki i sveobuhvatni motorički razvoj djeteta moguće je ostvariti jedino kroz prikladne i stručno vođene programe prilagođene pojedinim senzibilnim fazama razvoja djeteta. Pravilnim tjelesnim vježbanjem se upravo u najmlađoj dobi može najviše utjecati na pojedine motoričke i funkcionalne sposobnosti bez obzira što su one genetski već u dobroj mjeri određene.

Opća sportska škola predstavlja prvi dodir djeteta s organiziranim tjelesnim vježbanjem. Upravo taj početak i prvi dojam «bavljenja» sportom u mnogo čemu odlučuje o tome hoće li dijete zavoljeti sport, uključiti se u proces sportske pripreme i razvijati svoj potencijal. Upravo zbog toga program općih sportskih škola se mora izvoditi u materijalnim i stručnim uvjetima koja će djecu motivirati da zavole sport odnosno tjelesno vježbanje.

Opća sportska škola ima zadatak i selekcioniranja onih najboljih i najperspektivnijih te ih, ukoliko za to pokažu interes, usmjeri ka ozbiljnijem bavljenju određenim sportom. Djeca u općoj sportskoj školi stječu prva iskustva o tome koliko su spretni, brzi i snažni u odnosu na svoje vršnjake te se upoznaju sa temeljnim elementima raznih sportova (osnovni, borilački, loptački, itd.). Susreću se prvi puta s osjećajem uspjeha i frustracijom koje izaziva poraz ili napor vježbanja te dobivaju priliku pokazati i razvijati svoje sposobnosti. To će iskoristiti nastavnik te uz pomoć određenih testova i postupaka prepoznati djetetovu nadarenost i predložiti mu uključivanje u specijalizirani sportski program koji se provodi ili kroz usmjerenu sportsku školu ili kroz sportski klub.

Opća sportska škola provodi se u školskim sportskim objektima i u prirodi. Po mogućnosti radi se u grupama do maksimalno 20 (iznimno može i do 25) djece i to odvojeno dječaci i djevojčice ali može se raditi i u manjim grupama ili sa mješovitim grupama. Analizom stanja školskih sportskih objekata te broja djece koji pripadaju pojedinim školama opća sportska škola provoditi će se u slijedećim osnovnim školama u Istri:

- OŠ «Mate Balota» Buje - 2 grupe
- OŠ «Rivarela» Novigrad - 2 grupe
- OŠ «Marija i Lina» Umag - 4 grupe
- OŠ «Matija Vlačić» Labin - 2 grupe
- OŠ «Ivo Lola Ribar» Labin - 2 grupe
- OŠ «Ivan Batelić» Raša - 1 grupa
- OŠ «Vladimir Nazor» Pazin - u Pazinu 2 grupe
- u Sv. Petru u šumi 1 grupa
- u Tinjanu 1 grupa
- OŠ «Vazmoslav Gržalja» Buzet - 2 grupe
- OŠ Poreč - u Poreču 3 grupe
- u Taru 1 grupa
- OŠ «Vladimir Nazor» Vrsar - 1 grupa
- OŠ «Jože Šuran» Višnjan - u Višnjanu 1 grupa
- u Vižinadi 1 grupa
- OŠ «Joakim Rakovac» Sv. Lovreč - 1 grupa
- OŠ «Juraj Dobrila» Rovinj - u Rovinju 3 grupe
- u Balama 1 grupa
- OŠ «Vladimir Nazor» Rovinj - 2 grupe
- OŠ «Petar Studenac» Kanfanar - 1 grupa
- OŠ «Vladimir Gortan» Žminj - 1 grupa
- OŠ «Šijana» Pula - 2 grupe
- OŠ «Veruda» Pula - 2 grupe
- OŠ «Kaštanjer» Pula - 2 grupe
- OŠ «Centar» Pula - 2 grupe
- OŠ «Vidikovac» Pula - 2 grupe
- OŠ «Stoja» Pula - 2 grupe
- OŠ «Veli vrh» Pula - 2 grupe
- OŠ Fažana - 1 grupa
- OŠ Vodnjan - 2 grupe
- OŠ Marčana - 1 grupa

Ukupno bi se program opće sportske škole odvijao u 26 osnovnih škola u Istri. Obzirom

da ostale škole ne zadovoljavaju minimalne uvijete za provođenje programa djeca iz tih škola mogu se, isto kao i djeca iz područnih škola, uključiti u program u školama koje taj program provode. U program bi bilo uključeno oko 1200 djece od prvog do trećeg razreda što predstavlja oko 25 % te populacije.

3.3. USMJERENA SPORTSKA ŠKOLA

Usmjerena sportska škola namijenjena je djeci od četvrtog do šestog razreda a provodi se 3 puta tjedno po sat vremena. Započinje sa uvođenjem djece u izabrani sport a kasnije i u trenažni proces tog sporta. Treninzi se organiziraju u obliku individualnog ili skupnog rada. Individualni rad je usmjeren prema pojedincu i razvija pojedine psihomotoričke sposobnosti. Skupni rad organizira se svim polaznicima a utječe na razvoj rada u grupi, načela pomaganja i ulaganje zajedničkih napora za postizanje postavljenog cilja.

Izbor sporta u pravilu je usko vezan uz školski sportski objekt u kojem će se odvijati program usmjerene sportske škole. Ovisno o veličini i opremljenosti tog objekta te interesu lokalnog sporta škola će zajedno sa lokalnom sportskom zajednicom donijeti odluku o vrsti sporta koji će se prakticirati u usmjerenoj sportskoj školi. Pojedina škola može program usmjerenih sportskih škola provoditi u najviše dva sporta.

Predispozicije djece su vrlo različite isto kao i njihov interes za pojedini sport te je normalno da se određen broj djece neće odlučiti na trenažni proces u sportu koji je izabran na njegovoj školi. Takvu djecu treba uputiti i dozvoliti mu pohađanje usmjerene sportske škole na bilo kojoj drugoj školi koja taj sport prakticira ili ga treba uputiti na daljnje bavljenje sportom u okviru sportskog kluba.

Baviti se sportom a ne natjecati se je pomalo i besmisleno. Zbog toga će se organizirati natjecanje istorodnih usmjerenih sportskih škola. Natjecanje će organizirati i voditi strukovni savezi pojedinog sporta u Istri. Sustav natjecanja će biti ovisan o broju usmjerenih sportskih škola ali je protom vrlo bitno da djeca imaju kontinuirana natjecanja i to barem jednom mjesečno.

Obaveza svih osnovnih škola, koje provode program opće sportske škole, je da nastave sa usmjerenom sportskom školom pa je za pretpostaviti da će i broj grupa usmjerene sportske škole biti sličan onom iz opće sportske škole – ukupno 55 do 60, što znači da će u usmjerene sportske škole biti uključeno oko 1200 djece. Točan broj grupa, izabrani sportovi te broj djece biti će poznati nakon dogovora između pojedinih škola i lokalnih sportskih zajednica.

3.4. STRUČNI RAD

Uspjeh programa sportskih škola najviše će ovisiti o njenim voditeljima. Od njihovog odnosa prema djetetu i njegovom tjelesnom vježbanju ovisiti će kvaliteta programa a time i zadovoljstvo djeteta kao osnovnog preduvjeta za njegovo trajnije bavljenje sportom. Takvom programu mogu odgovoriti samo ljudi koji su visoko educirani za rad s najmlađima a to su prije svega kineziolozi ili pak ljudi kvalitetno educirani za rad s najmlađima u pojedinom sportu – viša ili visoka trenerska škola. Pri tome je ne manje bitno da ti ljudi svoj posao rade sa zadovoljstvom a oni će biti zadovoljni ako imaju dobre uvjete za rad i kvalitetnu i pravodobnu stimulaciju (honorar).

Gdje god je to moguće kao voditelji sportskih škola biti će angažirani nastavnici tjelesnog odgoja koji na pripadajućim osnovnim školama rade a samo iznimno mogu se angažirati vanjski suradnici naprijed navedenog profila. Voditelji sportskih škola sa pripadajućom osnovnom školom moraju sklopiti ugovor o radu (honorarni ugovor). Ugovor je isti za sve voditelje sportskih škola u Istri. U ugovoru su definirani obim poslova voditelja, način, vrijeme i mjesto izvršavanja kao i novčana nagrada koja voditelju pripada za obavljeni posao. Za vođenje sportskih škola svi voditelji će primiti istu novčanu nagradu a mjesečna nagrada se utvrđuje u neto iznosu od 40 kuna po svakom polazniku za opću sportsku školu i 60 kuna po svakom polazniku za usmjerenu sportsku školu. Prosječna visina nagrada bila bi slijedeća:

- opća sportska škola - 700 kuna po grupi
- usmjerena sportska škola - 1.000 kuna po grupi

3.5. FINACIJSKA SREDSTVA

Financijska sredstva za rad sportskih škola osiguravaju se iz proračuna gradova i Istarske županije, u okviru javnih potreba u sportu, osnivača pojedinih osnovnih škola. Sredstva se, sukladno Zakonu o sportu RH, putem lokalnih sportskih zajednica transferiraju pojedinim osnovnim školama.

Sredstva koja se osiguravaju za rad sportskih škola trebaju pokriti slijedeće troškove:

1. Sredstva za nabavu opreme i rekvizita

Školski sportski objekti su vrlo raznoliko opremljeni sa potrebnom opremom i rekvizitima (strunjače, švedske klupe i ljestve, razne prepone, lopte, mreže itd). Tu opremljenost treba dovesti na približno istu razinu ali isto tako i prepustiti pojedinoj školi da sama odluči što joj je najpotrebnije. Stoga treba svakoj školi, već prije početka rada sportskih škola, osigurati iznos od 6.000 kuna kako bi navrijeme mogli osigurati i sami nabaviti opremu koja joj nedostaje. Taj iznos nije trošak za svaku godinu već je dovoljno da se ta sredstva osiguraju svake 3 godine.

2. Sredstva za nagradu voditeljima

Sportska škola bi trebala trajati 9 mjeseci (od 15.09. do 15.06.) što znači da je nužno osigurati sredstva za svih 9 mjeseci. U prosijeku za svakog voditelja trebaju se osigurati sredstva u slijedećem bruto iznosu:

- opća sportska škola = 12.400 kuna
- usmjerena sportska škola = 17.700 kuna

3. Sredstva za natjecanja

Sredstva potrebna za natjecanja istorodnih usmjerenih škola (troškovi putovanja, troškovi sudaca itd) bi godišnje iznosila u prosijeku 5.000 kuna.

Ukupna sredstva koje bi Istarska županija i istarski gradovi (sukladno osnivačkim pravima) trebali osigurati za rad sportskih škola u školskoj godini 2007 / 2008 jesu slijedeća:

	Broj školsk. objek.	POTREBNA SREDSTVA				UKUPNO
		Oprema i rekviziti	Voditelj u općoj školi	Voditelj u usmje. školi	Sredstva za natjecanja	
Istarska županija	13	78.000	210.800	300.900	85.000	674.700
Grad Umag	1	6.000	49.600	70.800	20.000	146.400
Grad Poreč	2	12.000	49.600	70.800	20.000	152.400
Grad Rovinj	3	18.000	74.400	106.200	30.000	228.600
Grad Pazin	3	18.000	49.600	70.800	20.000	158.400
Grad Labin	2	12.000	49.600	70.800	20.000	152.400
Grad Pula	7	42.000	173.600	247.800	70.000	533.400
Ukupno	31	186.000	657.200	938.100	265.000	2.046.300

3.6. KALENDAR DOGAĐANJA

Primjena ovog programa treba krenuti 15.09.2007. godne. Do tada je nužno učiniti sve predradnje koje će osigurati ozbiljnost provedbe programa. Na tom putu postavljaju se slijedeći zadaci i rokovi koji ujedno predstavljaju i kontrolne točke realizacije:

1. Rasprava i usvajanje konačnog teksta prijedloga na Izvršnom odboru Saveza sportova Istarske županije prošrenom sa tajnicima sportskih zajednica istarskih gradova. Istovremeno napraviti će se i detaljan program rada i treninga za obje škole – rok 31.12.2007. godina.
2. Kompletan prijedlog uputiti svim osnovnim školama koje bi trebale program realizirati i svim zajednicama sportskih udruga u istarskim gradovima koji na program daju svoje primjedbe i prijedloge te se njihovim ugrađivanjem dobiva konačni oblik programa kojeg usvaja Izvršni odbor Saveza sportova Istarske županije – rok 28.02.2007. godine.
3. Pismeno očitovanje svih osnovnih škola predviđenih za realizaciju programa i svih zajednica sportskih udruga u Istri o prihvaćanju programa i sudjelovanju u njegovoj provedbi – rok 31.03.2007. godine.

4. Upoznavanje upravnih odjela Istarske županije i gradova Pule , Umaga , Labina , Poreča , Rovinja i Pazina , u čijoj su nadležnosti obrazovanje i sport , sa programom sportskih škola te lobiranje za njegovo prihvaćanje i provedbu – rok 31.05.2007. godine.
5. Prihvaćanje programa sportskih škola na poglavarstvima Istarske županije i prije spomenutih gradova – rok 30.06.2007. godine.

4. ZAKLJUČAK

Namjera ovog programa nije stvaranje profesionalnih i vrhunskih sportaša , iako bi on mogao biti dobra osnova za daljnje usavršavanje u bilo kojem sportu , već je namjera da se djeci približe sve one pozitivne stvari koje im sport može pružiti u zdravom načinu života i stvaranju pozitivnih osobina ličnosti. Pored toga povod izradi ovog programa je i stalno isticanje svih , od političara preko sportaša do roditelja , kako nema organiziranih sportskih i tjelesnih aktivnosti za najmlađe.

Ovaj će program , nadamo se , zadovoljiti svih a uspješnost njegove realizacije je ovisna o volji i ozbiljnosti svih onih koji u njemu sudjeluju – škole , nastavnici tjelesnog odgoja , sportski djelatnici , roditelji , djeca i najviše oni koji raspolažu društvenim sredstvima. Program je financijski vrlo zahtjevan i predstavlja ulaganje u budućnost a uloženo se vraća kroz realizaciju mnogostrukih ciljeva ovog programa od kojih je najvažniji stjecanje navike za svakodnevnim vježbanjem te , u pravom smislu tih riječi , životom pod motom «u zdravom tijelu , zdrav duh».

SAVEZ SPORTOVA ISTARSKE ŽUPANIJE

52100 PULA, Trg kralja Tomislava 7

Tel. / fax: 00385 52 214122

ssz-istarske@pu.htnet.hr www.istra-sport.hr

PROGRAM SPORTSKIH ŠKOLA U ISTRI

Pula , prosinac 2006. godine

**Program sastavili:
Dario Koraca , glavni tajnik SSIŽ
Mr. sc. Erik Lukšić , kineziolog**